

Anton Bussemaker

Antonie (Anton) Jacobus Bussemaker wordt geboren op 1 februari 1900 in Midwoud. Hij en zijn tweelingbroer Hendrik groeien op in Rhenen.

In de winkel van Cornelis Waiboer was in 1911 het blaadje De Padvinder te verkrijgen. Zoon Jan nam deze blaadjes mee naar school en daar gingen ze van hand tot hand. Een achttal jongens, waaronder Jan Waiboer, Lou Looyen, Herman Haaie, Wim Benninck en de tweeling Hendrik en Anton Bussemaker, startten uiteindelijk een padvinderstroep. Op 17 september 1912 was het dan zover. De padvinderstroep werd officieel opgericht en sloot zich aan bij de Nederlandse Padvinders Organisatie (NPO). Burgermeester Jhr. G.J.A. Schimmelpenninck was erevoorzitter. Het afleggen van de eed gebeurde in het bijzijn van baron Van Pallandt, een pionier op het gebied van Scouting in Nederland. Jhr. Jaap Schimmelpenninck, de jongste zoon van de burgemeester, meldde zich na één jaar aan en werd de eerste hopman. Jan was de jeugdvriend van Anton en Hendrik Bussemaker. Ze zaten niet alleen samen op Scouting maar gingen ook samen naar de hbs aan de Wilhelminastraat in Wageningen.

Het lidmaatschap van Scouting bracht Anton als kind bepaalde eigenschappen bij. Bij de uiterwaarden en in het glooiende landschap rondom Rhenen ontwikkelde Anton met de padvindersoefeningen en -spelletjes zelfredzaamheid en groepsgevoel, karaktereigenschappen die hem later niet alleen succes hebben gebracht, maar ook tot een geliefd commandant maakten.

Als de Grote Oorlog van '14-'18 uitbreekt nemen de broers de taken waar van gemobiliseerde militairen. Maar ze kiezen als snel voor een opleiding bij de marine. Bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog dient Anton in Nederlands-Indië.

Op 11 december 1941 sluipt een Nederlandse onderzeeër een ondiepe baai in Malakka, Maleisië, binnen en torpedeert daar vier bewapende Japanse vrachtschepen. Een buitengewoon stoutmoedige actie. Hij ging als flottieljecommandant vooraan in de strijd, zoals een goed marineofficier betaamt. Het is vier dagen na de Japanse aanval op Pearl Harbour. Het Nederlandse succes wordt in de hele geallieerde wereld gevierd. De duikbootcommandant is luitenant ter zee 1e klasse Anton Bussemaker. Vier dagen na zijn succesvolle actie tegen de Japanse schepen komt voor Anton Bussemaker het einde. Een verborgen Japanse mijn is Bussemaker en zijn mannen fataal geworden. Er is lang gedacht dat bij door een navigatiefout een Engels mijneveld binnengevaren was, maar in 1995 wordt het wrak van Hr. Ms. O16 gevonden. Dit blijkt niet te zijn op de plek van het Engelse mijneveld.

Anton Bussemaker was de grootvader van oud-minister Jet Bussemaker (OCW). Hij ontving na de oorlog postuum de Militaire Willems-Orde 4e klasse.

Op het Monument van de gevallen Onderzeedienst Den Helder is ook een plaquette van de O16 met de naam van Anton. Hij wordt ook herdacht op een plaquette met 40 namen van de tijdens de bezetting omgekomen leerlingen, leerkrachten en personeel van de toenmalige Rijks HBS. De gedenkplaat bevond zich oorspronkelijk in de rectorkamer van de Rijks HBS aan de Wilhelminaweg. In 1967 kreeg de plaquette een plaats in het nieuwe

schoolgebouw Pantarijn aan de Hollandseweg. In 2007 is de plaquette opnieuw verplaatst naar het nieuw schoolgebouw aan de Hollandseweg.

Meer informatie

[Antonie Jacobus Bussemaker \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://Antonie%20Jacobus%20Bussemaker%20(oorlogsgravenstichting.nl))

[Dapperheidsonderscheidingen aan Nederlanders voor de Tweede Wereldoorlog](http://Dapperheidsonderscheidingen%20aan%20Nederlanders%20voor%20de%20Tweede%20Wereldoorlog)

[Geschiedenis \(scoutingrhenen.nl\)](http://Geschiedenis%20(scoutingrhenen.nl))

Oud-Rhenen-2017-1.pdf

Oud-Rhenen-2013-3.pdf

[De tegenaanval: Anton Bussemaker \(1900-1941\) Onderzeebootcommandant - Henk Bussemaker, Janet van Klink - Google Boeken](http://De%20tegenaanval%3A%20Anton%20Bussemaker%20(1900-1941)%20Onderzeebootcommandant%20-%20Henk%20Bussemaker,%20Janet%20van%20Klink%20-%20Google%20Boeken)

[Wageningen, plaquette in scholengemeenschap Pantarijn - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](http://Wageningen,%20plaquette%20in%20scholengemeenschap%20Pantarijn%20-%20Nationaal%20Comit%C3%A9%204%20en%205%20mei%3A%20Nationaal%20Comit%C3%A9%204%20en%205%20mei)